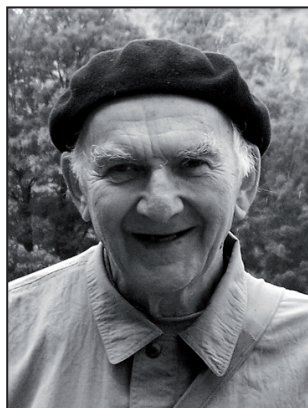

Zomrel docent RNDr. Jan Patočka, DrSc.**Dr. Jan Patočka has died**

Dňa 13. marca 2009 nás po krátkej chorobe opustil vynikajúci lepidopterológ doc. RNDr. Jan Patočka, DrSc., čestný člen Slovenskej a Českej entomologickej spoločnosti.

Narodil sa 25. septembra 1925 ako prvý z dvoch synov v rodine operného speváka v Českých Budějoviciach. V rodnom meste absolvoval základnú školu a reálne gymnázium. Pestrá príroda južných Čiech i kontakt s jeho učiteľmi, výbornými znalcami prírody, najmä s prof. Leontinom Baťom, prehlbovali jeho vzťah k prírode a hlavne k motýľom. Preto bolo prirodzené, že sa rozhodol pre štúdium biológie na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Absolvoval ho až po vojne a v r. 1948 získal titul RNDr.

Krátko nato v r. 1949 odišiel na Slovensko, do Banskej Štiavnice, kde začal pracovať na Výskumných ústavoch lesníckych. Na novom stredoslovenskom pracovisku sa sformoval mladý kolektív zanietených entomológov a ekológov – Ing. M. Čapek, K. Charvát, RNDr. V. Pašek, RNDr. J. Patočka, F. J. Turček. V povojnovom období sa vo svete zvýšil záujem o výskum lesov a ich ochranu. Treba povedať, že banskoštiavnická skupina zachytila tento svetový trend a jej členovia sa dokonca stali lídrami vo viacerých oblastiach výskumov lesného hmyzu a jeho prirodzených nepriateľov. Jan Patočka publikoval v krátkom časovom slede zásadné práce o motýľoch viazaných na topole, duby a jedle. Ani v súčasnosti neboli tieto práce vo viacerých aspektoch prekonané. V roku 1962 Jan Patočka obhájil dizertačnú prácu venovanú kuklám motýľov škodiacich na duboch a v roku 1964 sa habilitoval na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Nové inšpirácie načerpal aj počas jednoročného pobytu financovaného zo štipendia Alexandra von Humboldta v Mníchove v r. 1964–1965. V tom období sa jeho Výskumný ústav lesného hospodárstva presťahoval do Zvolena, kde Jan Patočka pokračoval v štúdiu vzťahov medzi motýľmi a ich hostiteľskými drevinami. V roku 1970 úspešne obhájil doktorskú dizertačnú prácu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Práca bola zameraná na bionómiu, ekológiu a taxonómiu motýľov (Lepidoptera) žijúcich na jedli.

Uvedené tvorivé obdobie bolo prerušené politickou normalizáciou, ktorá ukončila sľubne sa rozvíjajúci obrodný proces v Československu. Jan Patočka sa dostal na zoznam politicky nespoľahlivých osôb a jeho úlohy (projekty) týkajúce sa výskumu lesných motýľov boli zrušené. Mal zakázané publikovanie, pedagogickú činnosť, medzinárodné kontakty a zastavený služobný postup. Titul DrSc. napriek úspešnej obhajobe mu neudelili. Ako zanietený vedec sa však nevzdal a neustále sa pokúšal zverejňovať svoje práce. Niečo sa mu podarilo, dokonca pod pseudonymami či pod menom svojho kolegu, ale niečo nie. Napr. rozsiahly rukopis monografie o motýľoch na duboch, ktorý už bol pripravený vo vydavateľstve do tlače, zostal